

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 19. Rok: 2026 Číslo: 10.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Liturgia je prameňom, z ktorého vyviera sila (z myšlienok pápeža Leva XIV.)

Konciloví otcovia pri vypracovaní konštitúcie o posvätnnej liturgii Sacrosanctum Concilium (SC) nechceli iba uskutočniť reformu obradov, ale viesť Cirkev ku kontemplácii a hlbšiemu pochopeniu živého puta, ktoré ju utvára a zjednocuje: tajomstva Krista. Liturgia sa totiž dotýka samého srdca tohto tajomstva: je zároveň priestorom, časom i prostredím, v ktorom Cirkev prijíma od Krista svoj vlastný život. Veď v liturgii „sa uskutočňuje dielo nášho vykúpenia“ (SC, 2), ktoré z nás robí „*vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo*“.

Ako ukázala trojitá obnova – biblická, patristická a liturgická –, ktorá prešla Cirkvou počas 20. storočia, predmetné Tajomstvo neoznačuje nejakú temnú skutočnosť, ale Boží plán spásy, ukrytý od večnosti a zjavený v Kristovi, podľa

slov svätého Pavla (porov. Ef 3, 3 – 6). Toto je teda kresťanské Tajomstvo: veľkonočná udalosť, čiže Kristovo umučenie, smrť, zmŕtvychvstanie a oslávenie, ktoré sa nám práve v liturgii sprítomňuje sviatostným spôsobom. Preto zakaždým, keď sa zúčastňujeme zhromaždenia zideného „*v jeho mene*“ (Mt 18, 20), sme ponorení do tohto Tajomstva.

Sám Kristus je vnútorným princípom tajomstva Cirkvi, svätého Božieho ľudu, zrodeného z jeho prebodnutého boku na kríži. V posvätnnej liturgii mocou svojho Ducha naďalej pôsobí. Posväcuje Cirkev, svoju nevestu, a pripája ju k svojej obete Otcovi. Vykonáva svoje úplne jedinečné kňazstvo, keďže je prítomný v ohlasovanom Slove, vo sviatostiach, v služobníkoch, ktorí slávia liturgiu, v zhromaždenom spoločenstve

a najvyšším spôsobom v Eucharistii (porov. SC, 7). Tak podľa svätého Augustína (porov. Serm. 277) Cirkev pri slávení Eucharistie „*prijíma Kristovo telo a stáva sa tým, čo prijíma*“: stáva sa Kristovým telom, „*príbytkom Boha v Duchu*“ (Ef 2, 22). Toto je „*dielo nášho vykúpenia*“, ktoré nás pripodobňuje Kristovi a buduje v spoločenstve.

V posvätnnej liturgii sa toto spoločenstvo uskutočňuje „*prostredníctvom obradov a modlitieb*“ (SC, 48). Obradnosť Cirkvi vyjadruje jej vieru podľa známeho výroku *lex orandi, lex credendi* a zároveň formuje cirkevnú identitu: ohlasované Slovo, slávenie sviatostí, gestá, ticho, priestor – to všetko predstavuje a utvára ľud zvolaný Otcom, Kristovo telo, chrám Ducha Svätého. Každé slávenie sa tak stáva skutočnou epifániou modliacej sa Cirkvi, ako pripomenul svätý Ján Pavol II.

Ak je liturgia v službe Kristovho tajomstva, potom chápeme, prečo bola označená za „*vrchol, ku ktorému smeruje činnosť Cirkvi, a zároveň za prameň, z ktorého vyviera všetka jej sila*“ (SC, 10). Je pravda, že činnosť Cirkvi sa neobmedzuje iba na liturgiu, no každá jej aktivita – ohlasovanie, služba chudobným, sprevádzanie ľudských situácií – smeruje k tomuto „*vrcholu*“.

A opačne, liturgia podporuje veriacich tým, že ich stále nanovo ponára do Pánovej Paschy. Prostredníctvom ohlasovania Slova, slávenia sviatostí a spoločnej modlitby sú občerstvení, povzbudení a obnovení vo svojom živote viery a vo svojom poslaní. Inými slovami, účasť veriacich na liturgickom úkone je zároveň „*vnútorná*“ i „*vonkajšia*“.

To zároveň znamená, že sa má konkrétne rozvíjať počas celého každodenného života v etickej a duchovnej dynamike, aby sa slávená

liturgia premieňala na život a vyžadovala verný spôsob existencie, schopný uskutočniť to, čo bolo prežité v slávení. Takto sa náš život stáva „*živou, svätou a Bohu milou obetou*“

a uskutočňuje sa naša „*duchovná bohoslužba*“ (Rim 12, 1).

Týmto spôsobom „*liturgia každodenne buduje tých, čo sú v Cirkvi, ako svätý chrám v Pánovi*“ (SC, 2) a formuje spoločenstvo otvorené a pohostinné voči všetkým. Prebýva v nej Duch Svätý, uvádza nás do Kristovho života, robí nás jeho telom a vo všetkých svojich rozmeroch predstavuje znak jednoty celého ľudstva v Kristovi. Ako povedal pápež František: „*Svet to ešte nevie, ale všetci boli pozvaní na svadobnú hostinu Baránka.*“

Zjavené tajomstvo

(z Katechizmu Gréckokatolíckej cirkvi)

V čo veríme, to sa aj modlíme. Táto myšlienka vyjadruje hĺbku našich liturgických textov, ktoré vychádzajú z kníh Starého a Nového zákona. Témy prvej časti knihy Genezis sa stali významnými v našej oslave Božej spásy v cirkevnej bohoslužbe. V anaforách božských liturgií hlásame, že po tom, čo sme padli, nás Boh znova pozdvihol v Ježišovi Kristovi. Počas sviatkov narodenia Ježiša Krista oslavujeme Krista ako „strom života“, pripomínajúc ten, od ktorého boli Adam a Eva: *„Strom života vykličil z Panny v jaskyni.“* Jej lono sa stalo duchovným rajom, v ktorom bolo zasadené božské ovocie – a ak z neho budeme jesť, budeme žiť a nezomrieme ako Adam. Kristus sa rodí, aby vrátil do života podobnosť, ktorá sa stratila na začiatku.

Znovuotvorenie raja je častou témou v modlitbe Cirkvi. V kondáku k úcte Kríža počas Veľkého pôstu spievame: „Brány raja už viac nestráži plamenný meč, lebo Pánov kríž ho podivuhodne uhasil. Moc smrti bola zlomená, víťazstvo podsvetia zlikvidované a ty môj Spasiteľ, si vstal z mŕtvych a tých, ktorí sú v podsvetí, si vyzval: *„Vstúpte do raja.“*

Príbehy z knihy Genezis figurujú aj v byzantskej teológii krstu. Svojou vierou

v Krista Ježiša a prijatím jeho povolania ku krstu sme sa skutočne a opravdivo stali súčasťou nového stvorenia, ako vysvetľuje svätý Gregor Teológ: *„Byť úplne bez hriechu patrí Bohu... ale hrešiť je ľudské... preto Vládca nepovažoval za správne ponechať svoje stvorenie bez pomoci alebo opomenúť nebezpečenstvo odlúčenia stvorenia od seba, ale tak, ako dal existenciu tomu, tomu čo neexistovalo, tak daroval nové stvorenie tomu, čo existovalo, božskejšie a vznešenejšie než to prvé. Taká je milosť a moc krstu, nie ohromenie sveta ako v minulosti, ale očista každého jednotlivca od hriechov a úplné očistenie od všetkých rán a škvŕn hriechu.“*

Svätý Ján Zlatoústý porovnával nové stvorenie krstom s prvotným stvorením v knihe Genezis: *„Vtedy Boh stvoril človeka na Boží obraz; teraz ho zjednocuje so samotným Bohom... Prvému človeku dal raj na prebývanie, nám teraz otvoril nebo. Nahota kandidáta sa kladie do kontrastu s nahotou Adama a Evy: Vtedy existovala nahota i teraz existuje nahota. Ale v starej zmluve Adam po tom, čo zhrešil, bol nahý, pretože zhrešil; v novej zmluve sa kandidát vyzlieka, aby bol oslobodený od hriechu.“*

Krstné rúcho sa stalo naším odevom v Kristovi a nahradilo hanbu Adama a Evy pri ich nahote v rajskej záhrade.“

Genezis pokračuje príbehom Abraháma, praotca Izraelitov a otca všetkých, ktorí veria. Abrahám mal sériu hlbokých osobných súseností s tajomným Bohom. Padol na neho tvrdý spánok. Prepadla ho hrôza a veľká tma. Abrahám bol povolaný, aby vložil celú svoju dôveru v Bohu. Abrahám a jeho manželka Sára boli starí a bezdetní, a predsa mu Boh povedal, že sa stane otcom veľkého národa. Zo svojej strany mal Abrahám opustiť domovinu a kmeň a vydať sa do novej a cudzej krajiny. Abrahám už nemal Boha vnímať ako miestneho patróna určitého regiónu, ale ako Boha celého stvorenia.

Boh prevzal iniciatívu a práve on vstupoval do vzťahu s Abrahámom a jeho potomkami. Týmto spôsobom Boh uzatvára zmluvu s celým ľudstvom.

Ústrednou témou celého Starého zákona je najvyšší Boží vykupiteľský čin, ktorým Boh vyviedol Izraelitov z otroctva v Egypte. Táto udalosť nazývaná exodus, sa začala zotročením Abrahamových

potomkov v Egypte faraónom, ktorý Jozefa naspoznal. Z politických dôvodov sa ľud dostal do otroctva na základe hriešneho správania, ktoré sa snažilo získať moc pre seba a nenávidelo tých, ktorí boli iní. Táto nespravodlivosť bola prejavom zla, ktoré vstúpilo do ľudského rodu.

Boh sa zľutoval nad ľudom, ktorí sa ocitol v takomto zajatí, a zjavil sa ako vykupiteľ, keď povolal proroka Mojžiša, aby vyviedol ľud z otroctva do krajiny krásnej a priestrannej, do krajiny, ktorá

oplýva
mliekom
a medom. Boh
sa predstavil
Mojžišovi: „Ja
som Boh
Tvojha otca
Abraháma,
Boh Izáka
a Boh

Jakuba...Videl som utrpenie svojho ľudu v Egypte a počul som jeho volanie pre pracovných dozorcov.“

Exodus je vzorom pre všetky Božie vzťahy s jeho ľudom. Stretávame sa v ňom s Bohom, ktorý nás z vlastnej iniciatívy miluje a povoláva k priateľstvu s ním. Keď Pán prešiel popred Mojžiša, pohlo ho to zvolať: „Pán, Pán je milostivý a láskavý Boh, zhovievavý, veľmi milosrdný a verný.“

Liturgický program

Liturgický program po 1. nedeli po Päťdesiatnici od 01.06. do 07.06. 2026

Pondelok 01.06.	Sv. mučeník Justín začiatok Petrovky	06:30 sv. lit. (csl.) † Mária, Ján, Mária, Júlia
		18:00 sv. lit. (slov.) † Jozef, Mária, Ivan
Utorok 02.06.	Sv. Nikefor Vyznávač, konštantínopolský patriarcha	06:30 sv. lit. (csl.) † Ján, Vanda, Ján, Mária
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Juraj, Helena 2. † Mária (panychída)
Streda 03.06.	Sv. mučeník Lucilián a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) † Peter, Michal, Mária...
		17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Peter, Alena
Štvrtok 04.06.	Poklona prečistým tajomstvám tela a krvi nášho Pána Ježiša Krista	07:30 sv. lit. (csl.) * Lucia s rod.
		18:00 sv. lit. (slov.) * Martin, Pavol s rod.
Piatok 05.06.	Sv. hieromučeník Dorotej, týrsky biskup zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * SSR a NSI
		18:00 sv. lit. (slov.) * SSR a NSI
Sobota 06.06.	Prepodobný Hiláron Nový	07:00 sv. lit. (csl.) † z ruž. spoločenstva
		17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Miriam
Nedeľa 07.06.	2. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. hieromučeník Teodor Ankyrský hl. 1	07:30 sv. lit. (slov.) * Adam, Martina
		09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť
		11:00 sv. lit. (slov.) * Ján
		17:15 Večiereň (slov.)
		18:00 sv. lit. (slov.) * Ingrid

Liturgický program

Liturgický program po 2. nedeli po Päťdesiatnici od 08.06. do 14.06. 2026

Pondelok 08.06.	Prenesenie pozostatkov sv. veľkomočeníka Todora Stratiláta	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Ivona</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Mária, Fedor 2. † Margita (panychída)
Utorok 09.06.	Sv. Cyril, alexandrijský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† z rod. Cenkovej, Kosťovej</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Mária, František 2. † Ján (panychída)
Streda 10.06.	Sv. hieromučeník Timotej, pruský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Zuzana, Jozef, Ján</i> 18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Andrej, Anna, Jozef...</i>
Štvrtok 11.06.	Sv. apoštoli Bartolomej a Barnabáš	06:30 sv. lit. (csl.) <i>* Ladislav, Jana, Adrián, Viliam</i> 18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Michal, Daniela, Anna...</i>
Piatok 12.06.	Najsladšieho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista Milujúceho ľudí voľnica	07:30 sv. lit. (csl.) <i>* Dušan, Marianna, Linda</i> 18:00 sv. lit. (slov.) <i>* Viliam s rod.</i>
Sobota 13.06.	Sv. mučenica Akvilina	07:00 sv. lit. (csl.) <i>* Eva s rod.</i> 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Ján, Mária, Mária...</i>
Nedeľa 14.06.	3. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. prorok Elizeus hl. 2	07:30 sv. lit. (slov.) <i>* Monika</i> 09:00 sv. lit. (csl.) <i>* za farnosť</i> 11:00 sv. lit. (slov.) <i>* Táňa</i> 17:15 Večiereň (slov.) 18:00 sv. lit. (slov.) <i>* Janka</i>

Svätý mučeník Justín Filozof

(Synaxár – životopisy svätých)

Justín sa narodil okolo roka 105 vo Flavia Neapolis, teda v meste postavenom neďaleko niekdajšieho Sichemu, hlavného mesta Samaritánov. Jeho rodičia, boli pohanovia gréckeho pôvodu. Justín sa vyznačoval bystrým rozumom, láskou k vede a horlivou túžbou po poznání pravdy. Vďaka vynikajúcim školám, usilovnosti a talentu sa stal jedným z najpoprednejších filozofov. Takmer dokonale sa vyznal vo všetkých významných filozofických smeroch svojej doby, predovšetkým v náukách stoikov, peripatetikov, pytagorejcov a platonikov.

Dospel však k záveru, že ani jedna z nich nedáva človekovi spoznať pravdu, preto sa jeho srdce nenapĺňalo pokojom a usilovne hľadal ďalej. Keď sa raz prechádzal pri pobreží ďaleko za mestom a rozmýšľal, ako nájsť cestu k poznaniu pravdy, stretol tajomného starca a vstúpil s ním do rozhovoru. Po dlhej diskusii mu starec predstavil kresťanské učenie a poradil mu hľadať pravdu v knihách svätých prorokov, nie v ľudských dielach. „Ale predovšetkým," povedal starec, „horlivo sa modli k Bohu, aby ti otvoril dvere k Svetlu. Nikto nemôže pochopiť pravdu, ak mu nedá chápanosť sám Boh, ktorý ju odhaľuje každému, kto ho hľadá s modlitbou a láskou."

V tridsiatom roku svojho života prijal Justín svätý krst a odvtedy všetky svoje schopnosti a bohaté vedomosti zasvätil ohlasovaniu Kristovho evanjelia. Bol totiž presvedčený, že *„kto môže ohlasovať Pravdu, a neohlasuje, bude Bohom odsúdený."* Samozrejme, Justín sa sústredil najmä na vzdelancov. Prestaľoval sa do Ríma a tam otvoril školu, v ktorej vyučoval *„jedinú spoľahlivú a upotrebitelnú filozofiu"* - kresťanstvo. Kvôli vo vteleného Božieho Syna priviedol mnohých pohanov a nemálo prispel aj k boju proti bludným formám kresťanstva. Samozrejme, získal si aj mnohých nepriateľov, napríklad Krescenta, ktorého pri verejných diskusiách zakaždým usvedčil zo zastávania chybných názorov a zahanbil.

Ako totiž sám píše: *„Tak som zvyknutý, že pri svojich diskusiách hovorím vždy pravdu bez strachu a ohľadov, hoci by ma mali rozsekať v tej istej chvíli na malé kúsky."*

Okolo roku 155, keď cisár Antonius Pius (138 - 161) začal prenasledovanie kresťanov, Justín osobne mu odovzdal svoj spis Apológia napísaný na obranu *„nespravodlivo nenávidených a prenasledovaných kresťanov"*. Apológia urobila na cisára taký hlboký dojem, že pod jej vplyvom prenasledovania ukončil.

Záložňa

(príbeh pre potešenie duše)

Trochu tajomná, nie úplne bežná, často posudzovaná a pre zúfalcov považovaná je prevádzka záložne. Väčšinou je to nejaký zvláštny dôvod, keď tam ľudia prídu. Najčastejším dôvodom je to, že majú niečo, čo im je momentálne úplne zbytočné, a potrebujú niečo, čo v záložni majú.

Častokrát prichádza zákazník s cennými vecami, ktorých sa nechce vzdať, len aby vyriešil svoju situáciu, len aby dostal to, čo je preňho momentálne najviac potrebné. Je to jednoduché. Keď máš niečo, čo je možno drahé a cenné v твоjich očiach, ale práve teraz je ti to úplne nanič, tak to odnes tam, kde ti dajú presne to, čo potrebuješ.

Presne tak, je to aj v našich životoch. Máme plno vecí, majetku, talentov, vzťahov, titulov, lások, máme toho všetci veľmi veľa. Máme plno túžob, citov, nápadov, plánov. Máme v sebe plno zranení, bolestí, sklamaní, neodpustení a veľa hnevu, pýchy, smútku, intríg a posudzovania.

Sme veľaokrát k tomu všetkému veľmi „pripútaní“, záleží nám na tom a nechceme sa ničoho z toho vzdať, aj keď je nám to všetko úplne nanič. Nič z toho, nám neprináša radosť a pokoj. Nevieme milovať, odpúšťať a hlavne slúžiť. Zoberme úplne všetko, čo máme a odnesme to tam,

kde nám dajú presne to, čo bude pre nás najlepšie.

Otvorme svoje srdcia a dajme Bohu všetko, čoho sa tak „zubami-nechtami“ držíme. Všetko to, čo mu do jeho rúk zveríme, on s láskou prijme a postará sa, aby sme mali všetko, čo naozaj potrebujeme. On mení srdcia, mení vzťahy, mení túžby. On dáva nový život. On dáva do života to, čo ti prinesie ozajstnú radosť, neuveriteľný pokoj a dokonalú lásku. Boh je dobrý a vie, čo potrebujeme. On vie, aký máš talent a ako by si ho mohol využiť. On vie, po akej láske túžiš, a chce ti poslať do cesty presne toho, kto ti takú lásku bude môcť dať. On vie, čo cítiš, čoho sa bojíš i čo ti robí radosť. On vie!

Povedz mu: „Bože, otecko môj, chcem ti dať úplne všetko, čo mám. Ty buď mojim pánom. Buď pánom môjho života, môjho srdca, mojej mysle. Buď pánom všetkého, z čoho mám strach, i toho, čo mi robí radosť. Zober si moje rany z minulosti, daj mi dosť lásky a pokory do života, ktorý teraz žijem a prosím o trpezlivosť a dôveru v to, že všetko, čo ma ešte čaká, máš ty v rukách. Ja sa budem snažiť, aby som tu bola vždy pre každého a viem, že ty sa postaráš o všetko ostatné. Bože viem, že keď ty budeš mojim pastierom, nič mi nebude chýbať!“